

Wim Helm is geboren rond 1936. Hij was de zoon van Jan Helm en Geertje Klasina Dijkman. Zijn ouders trouwden op 21 augustus 1924 in Den Haag. Hij had een broer Albert Nicolaas (21 mei 1925) en een zusje Jannetje (Jannie) Annie (26 augustus 1926). Zijn vader was planter op de onderneming Melatti.

Zijn vader overleed op 28 augustus 1944 in de gevangenis van Pematang Siantar. Hij werd begraven op het Nederlands Ereveld Leuwigajah. Zijn broer werd ontvoerd door extremisten op 30 november 1945 in Bandung en van hem is geen graf bekend. Er is een herinneringsbord geplaatst op het Nederlands Ereveld Pandu.

Wim werd op 10 oktober 1943 als welp geïnstalleerd bij de tweede welpenhorde.

Hij werd met zijn moeder en zusje geïnterneerd in Kamp Brastagi. Hij verbleef in afdeling 4 en zijn zusje in afdeling 2 van het hoofdgebouw. Brastagi was een gemengd Japans interneringskamp op Noord-Sumatra, 60 km ten zuiden van Medan aan het Toba-meer. Het kamp was ondergebracht in het gebouwencomplex van de Planters School Vereeniging Brastagi, de bungalow van Harrison & Crosfield en Huize Tameling. De vrouwen en kinderen die op de hoogvlakte rondom Brastagi en Kaban Djahe verbleven en enkele oudere mannen werden geïnterneerd in de kostschool waar normaal accommodatie was voor 200 kinderen. De kampleiding was Nederlands. Op 16 april 1942 opende het kamp en waren er 939 mannen, vrouwen en kinderen gevangen. Na de eerste chaotische weken vond iedereen een plekje. Vrouwen en meisjes sliepen bij elkaar in de voormalige klaslokalen en kinderslaapzalen, jongens ouder dan 8 jaar sliepen apart. Het kamp bestond uit een groot hoofdgebouw, rondom een binnentuin gebouwd, met aan de ene kant de lagere school met een zeer ruim gymnastieklokaal en het kleinere HBS gebouw. Aan de andere kant van het hoofdgebouw stond het nieuwe meisjeshuis, ziekenhuis en het z.g. straatje, waar een aantal gebouwde huisjes voor de onderwijzers waren, een voetbalveld en een klein park, het Vondelpark.

Voor de oorlog was er al een Scoutinggroep in Brastagi. Na de Japanse bezetting stopten de Scoutingactiviteiten. In het geheim vormde Akela van Braningen met een aantal jongens de Pioniersgroep met de patrouilles Arenden en Panters. Om de jongens en meiden in het kamp wat om handen te geven lukte het Akela van Braningen van de Nederlandse kampleiding toestemming te krijgen 'officieel' met Scoutingactiviteiten te starten. Scouting werd in principe door de Japanners verboden, maar soms wel oogluikend toegestaan. Gedurende de oorlog waren ze soms strenger en soms meegaander. Op tien augustus 1942 werd de Afdeling Brastagi opgericht. Het afdelingsbestuur werd gevormd door Hopman Meijerink, Oehoe Oomen (Kabouters), Akela Hoek (welpen), Akstra De Lavalette (padvindsters) en Akela van Braningen als secretaresse. Voor de jongens waren er 2 welpenhordes en twee jongenstroepen: de Pioniers en de Rimboejagers. Voor de meisjes werd gestart met 2 kabouterkringen en twee meisjestroepen: Skoth (Steeds klaar om te

helpen) en Opino (Opgericht in Oorlogstijd). Ze hadden khaki uniformen maar de patrouillelinten waren het enige Scouting kenmerk.

In september 1942 timmerden de jongens een hoek in de gymzaal om apart te kunnen zitten met de troepraad. "De Wigwam" werd het centrum van de afdeling Brastagi, met een deur die zelfs een goed slot had. Negen zware houtblokken om een echt brandend imitatie kampvuur verhoogden de gezelligheid. Het portret van Baden-Powell vond een plaatsje aan de muur op een blauwe jamboree-das. Op de 28^e wordt De Wigwam ingewijd. In oktober werden van twee oude jurken vlaggen gemaakt voor de verschillende onderdelen. In september 1942 wordt de pioniersgroep Tahepia opgericht. Vlak daarna kwam er een tweede pioniersgroep bij, de Fakkels. Op 17 februari 1943 ontvingen leidsters Theodora Put tijdens een ceremonie de naam Awanda (fakkeldrager) en Van Braningen kreeg de naam Hiawatha (de vuuronderhouder).

Op 22 december 1942 werden de geïnterneerden uit het Dokter Fonds ziekenhuis in Pematang Siantar overgebracht naar Brastagi. Er kwamen bijna 700 mensen bij. De scouts hielpen mee iedereen naar hun slaapverblijf te wijzen en spullen te dragen. Alle lessen op school en bijeenkomsten werden verboden en de lokalen werden gebruikt voor de huisvesting. Mede door de toestroom van de nieuwe bewoners bleek in januari 1943 Scouting zo populair dat er ondertussen 3 jongenstroepen, 4 welpenhordes, 3 meisjestroepen, 4 kabouterkringen en een pionierstersstam waren, samen ruim 450 leden.

Op 31 mei 1943 moesten de oudste jongens naar het mannenkamp Soengei Sengkol. Onder de groep zaten ook de oudere patrouilleleiders. Het kamp lag enige kilometers ten zuidwesten van Medan en was ondergebracht in het koelie-hospitaal van de Maatschappij Arendsburg. Intussen werd ook een nieuw afdelingsbestuur gevormd, omdat Hopman Meijerink door de Japanners zwaar mishandeld was. Naast Hiawatha Van Braningen als presidente en Awanda Put als secretaresse waren Akstra de Lavalette, Akela Hoek en Oehoe Overdijkink bestuurslid. Wim werd op 10 oktober 1943 als welp geïnstalleerd bij de tweede welpenhorde.

Eind '43 was de sfeer in het kamp erg bedrukt en dit raakte ook Scouting. Kinderen liepen weg en jongens die wel lid bleven werden gepest. De twee jongenstroepen werden hierdoor verboden door de afdelingsleiding. Op 17 februari 1944 gingen een groep jongens naar Balawan Estate en Soengei Sengkol. Begin '44 kwam er weer nieuwe energie in het kamp. Er werd een nieuwe pioniersgroep opgericht met de patrouilles panters, eekhoorns, vossen en bevers. Ria Eikens werd geïnstalleerd als padvindster in aanwezigheid van alle 25 leidsters. Ze werd kampleidster en kreeg het voor elkaar dat de Japanse commandant Scouting toestond. Toen er na verloop van tijd een Japanse official onverwacht op inspectie kwam, droeg Eikens een padvindsters uniform en maakte iedereen zich zorgen om de gevolgen. De Japanner gaf haar hartelijk een hand. Hij was ook scout en had de Jamboree in 1937 bezocht.

Half december 1944 moesten alle jongens die ouder dan 10 waren het kamp verlaten naar het mannenkamp Si Rengorengo. Het leven werd steeds zwaarder in Brastagi. Alleen de

Opino groep ging door tot het eind, met 4 patrouilles. Medio juni 1945 sloot het kamp en werden 1347 vrouwen en kinderen naar kamp Aek Pamienke III gebracht. Ook daar was Ria Eikens kampleidster. Het kamp Aek Pamienke bestond uit drie afzonderlijke kampcomplexen midden tussen de rubberbossen aan de spoorlijn van Medan naar Rantau Prapat, tussen het station Aek Pamienke en het plaatsje Bandar Doerian. De kampen waren omheind met prikkeldraad. De mensen waren ondergebracht in barakken (sommigen spreken van koeliehuisjes) in open plaatsen in de jungle, gemaakt van stokken en planken met een atapdakbedekking.

Na de overgave van de Japanners op 15 augustus was pas 25 augustus de dag dat de gevangenen echt vrij waren. Nora Prins en Ria Eikens stonden op een podium en Ria had in haar armen de driekleur. De padvindsters mochten deze hijsen.

Wim trouwde na de oorlog met W. Klaassen.

Meer informatie

[Huwelijk Jan Helm & Albert Helm & Sitie & Geertje Klasina Dijkman & Nicolaas Gerardus Dijkman & Jannetje Schraeverus op 21 augustus 1924 te Haarlem » Open Archieven Heemstede - Algemene Begraafplaats - showbg begraafplaats.asp \(online-begraafplaatsen.nl\)](#)

[Deli courant » 23 aug 1924 - Art. 8 | Delpher](#)

[Deli courant » 22 mei 1925 - Art. 6 | Delpher](#)

[Deli courant » 27 aug 1926 - Art. 7 | Delpher](#)

[Deli courant » 29 jun 1936 - Art. 16 | Delpher](#)

[Jan Helm | Oorlogsgravenstichting](#)

[Albert Nicolaas Helm | Oorlogsgravenstichting](#)

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[Dokter Fonds Ziekenhuis Medan \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

[BRASTAGI \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

Brastagi kampbewoners 1942-1945

[Brastagi - Wikipedia](#)

[Soengei Sengkol Medan \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

[Si Regnorengo Rantau Prapat \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

[Aek Pamienke Rantau Prapat \(japaneburgerkampen.nl\)](#)

[Aek Pamienke - Wikipedia](#)

Logboek Opinotroep (via van Braningen)

Noord Sumatra in Oorlogstijd deel 1943 - uitgave van Stichting Noord Sumatra

Documentatie

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.